

H. Yener Gür'eş
yenergures@gmail.com

KOBİ'lerin Geleceği

Doğru projelendirilen, doğru malzemeyle doğru imal ve inşa edilen hiçbir yapı yıkılmaz. Yapılarınız için; ehil kişi ve kurumlarla yola çıkın, ancak yapılan her işi de kontrol edin. Bunlardan biri olmazsa, yapınızın güvenliğini sorgulamak gerekir.

Sayın Okurlarımız,

Altı aydır yayımlanan bu köşemizde ele aldığımız kimi bilgi paylaşımı, kimi yorum, kimi eleştiri içeren sohbetlerimize göstermiş olduğunuz ilgi için teşekkür ederiz. Bu ay yayımlanan köşemizde, bir çoğu küçük boyutta olduklarını düşünerek özgüvenini yeterince geliştirememiş, ekonominin temel taşlarından olan KOBİ'ler konusuna değineceğiz.

11 Eylül 2001 saldırılarından bir buçuk ay sonra “21. Yüzyılın Yeni Küresel Kutuplaşması: Legaller ve İlegaller” konulu bir konferans vermiş ve sohbetlerimde şu iki noktaya dikkat çekmeye çalışmıştım:

- Küreselleşme (globalizasyon) istesek de istemesek de önüne geçilemez bir gerçekliktir. Bunu doğru saptayanlar ve önceden doğru pozisyon alanlar bu değişimden kârlı çıkacaklardır.
- İlegaller (gücü hukukun önüne çıkaranlar) daha çabuk karar verir, kolay organize olur, daha esnek yapıya sahiptir, daha fazla risk alabilir ve cesur davranabilir. Bu değişimlerde legaller genellikle geride kalırlar.

Şimdi dönüp bakıyorum ve kendi kendime soruyorum: Biz bu geçen 10 yılı alkın sürede küreselleşmeyi yeterince kavrayabildik mi, organize olabildik mi, doğru yerde miyiz? Türkiye'deki firmaların bir çoğu bunu başardı ve başarıları da kazançlı çıktı. Peki KOBİ'lerimiz? Bir kısmı evet, bir kısmı hayır.

Peki bu değişime ayak uydurmazsak bizi neler bekliyor? Bir çok şey saymak mümkün ama, burada iki konuyu ele alacağız: Ekonomik sürdürülebilirliği sağlayamayan küçük firmaların yok olma tehlikesi ve ihracata dayalı ekonominin öne çıktığı ülkemizde yeterince ihracat yapamamak.

Ekonomik Sürdürülebilirlik Açısından KOBİ'ler

Küreselleşme ile birlikte ölçek ekonomisi de öne çıktı. Örnek olarak, yapısal veya endüstriyel çelik işleyen fabrikalara bakacak olursak; ayda 200-300 ton işleyen bir atölyenin maliyetleri ile 2.000 tonun üzerinde işleyen bir fabrikanın maliyetleri aynı olabilir mi? İlk bakışta, küçük işletmelerin vergi ve SGK primlerini daha az ödeyerek veya kaliteden feragat ederek maliyetleri düşürmesi mümkün gibi görünüyor. Ancak her geçen gün kalite sorgulanır ve istenir, ekonomik hareketleri izlenebilir hale geliyor. Bu durumda da, KOBİ'lerin hayatta kalabilmek için zorunlu olarak uyguladıkları bu yöntemlerle haksız rekabeti sürdürebilmeleri pek mümkün görünmüyor. Peki maliyetleri düşürerek hayatta kalabilmek için neler yapmalı? Teknolojiden daha fazla yararlanılmalı, bilgisayar destekli imalat kabiliyeti geliştirilmeli, otomasyon sağlanmalı, Ar-Ge faaliyetleriyle yaratıcı-yenilikçi ürünlere yönelinmeli, finans yönetimi daha bilimsel hale getirilmeli, küresel pazarda yer alınmalıdır.

Diğer taraftan, küresel ekonomik istikrar konusu da çok önemli. Irak'tan sonra, Libya ile ilişkilerimiz süratle gelişirken bir anda savaş çıkarıldı ve birileri bize “dur” dedi. Ardından, Mısır, Suriye ve diğer Ortadoğu ülkeleri. Ya Avrupa'nın yaşadığı ekonomik dar boğaz? Eskiden “Türkiye’de her beş yılda bir bir ekonomik kriz oluyor derdik. Şimdi ülkede ekonomik istikrar sağlandı, ama bu sefer de, her sabah haberlere dünyanın neresinde bir savaş veya iç kargaşa yaşanacak diye bakıyoruz. Bu durumda KOBİ'lerimizi bekleyen ikinci tehlike de yurtiçi veya yurtdındaki krizler. Artık firmalar öz kaynaklarını bu gibi krizlere dayanabilecek boyutlara getirmek zorunda. Tabi devletin de firmalarını bu gibi risklerden korumak için geliştirmesi gereken önlemler olduğunu söylemeye dahi gerek yok.

Geçenlerde bir sohbet sırasında; Karadeniz Ereğli'deki irili ufaklı 450 firmadan 2008 krizini atlatabilen 30 kadarının ayakta kalabildiği söylendi. Aynı krizde, ekonomi iyiye gidiyor derken sanayi sitelerinde binlerce

KOBİ'nin iş yerlerini kapattığını biliyoruz. Burada, bir yandan değerlendirmede kullanılan ekonomik göstergeleri sorgularken, diğer taraftan KOBİ'lerin neden kapandığını da doğru tespit etmek gerek. Acaba, marketler ve süper marketler gelişirken bakkalların başına gelen mi geliyordu küçük işletmelerin başına. Şimdi düşünüyorum: Amerika'da her yapı yapanın bir atölye kurmaya çalışmamasının nedeni bir güçlü fabrika ve etrafında yapı yapıcılardan (builders) oluşan organize bir çalışma şekline duyulan ihtiyaçtan mı kaynaklanıyor? Bizim de yapımızı gözden geçirme, birleşme veya çözüm ortaklıkları oluşturmak gibi bir yöntemi düşünme zamanımız geldi mi?

Küresel Pazarlara Açılmak Şart

KOBİ'lerin yaşamlarını kolaylaştırmak için yapmaları gereken şeylerden biri de uluslararası pazarlara açılmak, yeni pazarlar keşfetmek. Bu konu her açıldığında, bir denizci arkadaşımın şu sözleri geliyor aklıma: "yarışta bir yelkenlinin arkasında kaldıysanız, dönün başka bir rotaya ve yeni rüzgarlar arayın".

Küresel dünyada yeni pazarlar deyince doğal olarak ihracat anlaşılıyor. Şu anda dünyada ön sıralarda yer alan Türkiye ihracatçılığı düşse kalka öğrendi. Başlangıçta, bir çok malımız kalitesi yetersiz görülüp iade oldu, bir kısmının yanlış sözleşme yüzünden parasını alamadık, devletten yeterli desteği göremedik (çünkü onlar da yeterince deneyimli değildi), deneyimli rakiplerimiz çeşitli yöntemlerle bizleri caydırmaya çalıştı, hatta zaman zaman kandırıldık. İşte böyle geldik bu günlere. Artık deneyimliyiz ve ne yapacağımızı biliyoruz, Türk firmaları kabul görmeye hatta tercih edilmeye başladı. İşte bu noktada henüz - yeterince - ihracat yapmayan KOBİ'lerimiz için bu deneyimlerden ve bilgi birikiminden yararlanma zamanıdır. Bu KOBİ'lerimizin orta vadede hayatta kalma mücadelesi açısından da çok önemli.

Çoğumuzun adını duyduğu ama etkinliklerinden haberdar olmadığımız Çelik İhracatçılar Birliği (ÇİB) yukarıda belirttiğimiz sıkıntıya çözüm üretmek ve Türkiye'nin çelik ihracatını arttırmak amacıyla **KOBİ Komitesi** kurdu. KOBİ Komitesiyle ilgili bilgilere geçmeden önce, ÇİB ve benzeri örgütlerle ilgili olarak şunlara söylemem gerektiğini düşünüyorum: Bizim için çalışması gereken organizasyonlar eğer bize hizmet veremiyorsa, kendimizi de sorgulamamız gerekir: "Ben yeteri kadar destek istedim mi, istendiğinde görüş ve önerilerimi bildirdim mi, yaptıklarını veya yapamadıklarını yeterince takip ettim mi?" diye.

ÇİB Yönetim Kurulu Başkanı Namık Ekinci tarafından başlatılan ve beni çok heyecanlandıran bu KOBİ Komitesi çalışmalarını bir kaç cümleyle sizlerle paylaş-

mak istiyorum. KOBİ Komitesi; çelik üreticisi ve imalatçısı KOBİ'lerin ihracat yapmaları veya yaptıkları ihracatı arttırmaları için KOBİ'lerle diyalogu geliştirmeyi ve devletin desteğini de kullanarak onlara destek sağlamayı amaçlıyor.

Türkiye'deki çelikle ilgili tüm KOBİ'leri kucaklayacak bu çalışmanın amacına ulaşması için bir çok etkinlikler ve destekler düşünülüyor. Ancak, bunların gerçek ihtiyaçları karşılması için KOBİ'lerimizin yapması gerekenler de çok önemli: katılımcı olmak ve "ağlamayan çocuğa emzik vermezler" misali istemek.

Neler yapılacağını doğru saptamak için önce ihracat yapmamızın önündeki engel ve sorunları doğru belirlemek gerek. Bu engel ve sorunlar; "finansal destek ihtiyacı mı, bilgi noksanlığından kaynaklanan cesaret ve özgüven noksanlığı mı, pazar araştırma noksanlığı mı, ihracatın gerektirdiği kaliteli üretim noksanlığı mı?", bunu sizlerin katkıları yönlendirecek ve belirleyecek. Engel ve sorunlar siz okurlarımızın ve tüm ilgililerin de görüşleriyle doğru saptandıktan sonra, yapılacakların KOBİ'lerin istek ve ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmesi mümkün olabilir.

Bunlar neler olur, şimdiden bilmiyorum ama her birimizin; "KOBİ'leri cesaretlendirmek ve bilgilendirmek üzere toplantılar düzenlenmesi mi, pazar araştırmasına yardımcı olmak mı, elektronik iletişim olanaklarından yararlanarak tarafların katılımcı olabileceği bir platform geliştirmek mi, "Çelikçi KOBİ'ler Nasıl İhracatçı Olabilir" gibi kılavuz dokümanlar yayımlanması mı, KOBİ'lerin sorunlarını belirlemek üzere anket çalışması yapılması mı, yoksa başka birşeyler mi?" diye düşünmesinin, görüş ve önerileriyle katkıda bulunmasının şart olduğuna inanıyorum.

Sonuç olarak, KOBİ'lerin yollarına başarıyla devam etmelerinin; durumu en azından orta vadede doğru değerlendirip, daha iyi organize olmaktan ve yeni pazarlarda yeni rüzgarlar aramaktan geçtiğine inanıyorum.

Daha önce bu köşede değindiğimiz çelikte kalite konusunun adeta devamı niteliğindeki "Kalite Güvence / Kalite Kontrol Sistemi Nasıl Kurulmalı" konusuna Çelik Yapılar Dergisi'nin Haziran sayısında değineceğimizi geçen yazımızda belirtmiştik. Gelecek Tandem köşemizde, eğer daha güncel bir konu öne çıkmazsa, "marifet iltifata tabidir" özdeyişinden hareketle "Çelik Yapılar Konusunda Mimarlar Teşvik Edilmeli" veya "Enerji Verimliliği" konusuna değineceğiz.

Bu köşede tekrar buluşuncaya dek çelik gibi sağlam ve sağlıklı kalınız. ☺